

XUNTA
DE GALICIA

CONSERVATORIO
PROFESIONAL DE
MÚSICA DA CORUÑA

CMUS
PROFESIONAL
DA CORUÑA

**Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación
Educativa**

REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

**Programación de Contrabaixo 2024-
25**

Índice

Tabla de contenido

1.....	Introdución	10
1.....	Metodoloxía	11
1.....	Atención á diversidade	12
1.....	Temas transversais	13
1.1.	Educación en valores.....	13
1.1.	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)	14
1.....	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	15
1.....	Secuenciación do curso	15
1.2.	Curso: 1º GRAO ELEMENTAL.....	15
1.2.1.	Obxectivos.....	15
1.1.1.	Contidos.....	16
1.1.1.	Avaliación.....	18
1.1.1.	Criterios de avaliación.....	18
1.1.1.	Mínimos esixibles.....	20
1.1.1.	Procedementos e ferramentas de avaliación.....	21
1.1.1.	Criterios de cualificación.....	22
1.1.1.	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	22
1.1.1.	Medidas de recuperación.....	22
1.1.1.	Probas extraordinarias de xuño.....	23
1.1.1.	Recursos didácticos.....	23
1.1.	Curso: 2º GRAO ELEMENTAL.....	24
1.2.2.	Obxectivos.....	24
1.1.1.	Contidos.....	26
1.1.1.	Avaliación.....	27
1.1.1.	Criterios de avaliación.....	28

1.1.1. Mínimos esixibles.....	29
1.1.1. Criterios de cualificación.....	32
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	32
1.1.1. Medidas de recuperación.....	33
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	33
1.1.1. Recursos didácticos.....	34
1.1. Curso: 3º GRAO ELEMENTAL.....	35
1.2.3. Obxectivos.....	35
1.1.1. Contidos.....	36
1.1.1. Avaliación.....	38
1.1.1. Criterios de avaliación.....	39
1.1.1. Mínimos esixibles.....	40
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	43
1.1.1. 6.3.7. Criterios de cualificación.....	43
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	43
1.1.1. Medidas de recuperación.....	44
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	44
1.1.1. Recursos didácticos.....	45
1.1. Curso: 4º GRAO ELEMENTAL.....	46
1.2.4. Obxectivos.....	46
1.1.1. Contidos.....	48
1.1.1. Avaliación.....	49
1.1.1. Criterios de avaliación.....	50
1.1.1. Mínimos esixibles.....	51
1.1.1. Obras de acceso a 1º de GP - Listado orientativo.....	53
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	54
1.1.1. Criterios de cualificación.....	54
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	55
1.1.1. Medidas de recuperación.....	55
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	55
1.1.1. Recursos didácticos.....	56
1.1. Curso: 1º GRAO PROFESIONAL.....	57
1.2.5. Obxectivos.....	57
1.1.1. Contidos.....	58
1.1.1. Avaliación.....	61

1.1.1. Criterios de avaliación.....	62
1.1.1. Mínimos esixibles.....	64
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	66
1.1.1. Criterios de cualificación.....	66
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	67
1.1.1. Medidas de recuperación.....	67
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	67
1.1.1. Recursos didácticos.....	68
1.1. Curso: 2º GRAO PROFESIONAL.....	69
1.2.6. Obxectivos.....	69
1.1.1. Contidos.....	71
1.1.1. Avaliación.....	74
1.1.1. Criterios de avaliación.....	74
1.1.1. Mínimos esixibles.....	76
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	79
1.1.1. Criterios de cualificación.....	79
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	79
1.1.1. Medidas de recuperación.....	80
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	80
1.1.1. Recursos didácticos.....	81
1.1. Curso: 3º GRAO PROFESIONAL.....	82
1.2.7. Obxectivos.....	82
1.1.1. Contidos.....	83
1.1.1. Avaliación.....	86
1.1.1. Criterios de avaliación.....	87
1.1.1. Mínimos esixibles.....	89
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	92
1.1.1. Criterios de cualificación.....	92
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	92
1.1.1. Medidas de recuperación.....	93
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	93
1.1.1. Recursos didácticos.....	94
1.1. Curso: 4º GRAO PROFESIONAL.....	95
1.2.8. Obxectivos.....	95
1.1.1. Contidos.....	97

1.1.1. Avaliación.....	100
1.1.1. Criterios de avaliación.....	100
1.1.1. Mínimos esixibles.....	102
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	105
1.1.1. Criterios de cualificación.....	105
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	105
1.1.1. Medidas de recuperación.....	106
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	106
1.1.1. Recursos didácticos.....	107
1.1. Curso: 5º GRAO PROFESIONAL.....	108
1.2.9. Obxectivos.....	108
1.1.1. Contidos.....	109
1.1.1. Avaliación.....	112
1.1.1. Criterios de avaliación.....	113
1.1.1. Mínimos esixibles.....	115
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	117
1.1.1. Criterios de cualificación.....	118
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	118
1.1.1. Medidas de recuperación.....	118
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	119
1.1.1. Recursos didácticos.....	119
1.1. Curso: 6º GRAO PROFESIONAL.....	121
1.2.10. Obxectivos.....	121
1.1.1. Contidos.....	122
1.1.1. Avaliación.....	125
1.1.1. Criterios de avaliación.....	126
1.1.1. Mínimos esixibles.....	128
1.1.1. Lista de obras de acceso a grao superior - listado orientativo.....	130
1.1.1. Procedementos e ferramentas de avaliación.....	131
1.1.1. Criterios de cualificación.....	132
1.1.1. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	132
1.1.1. Medidas de recuperación.....	133
1.1.1. Probas extraordinarias de xuño.....	133
1.1.1. Recursos didácticos.....	134

1.....	<i>Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....</i>	136
1.....	<i>Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....</i>	136
1.....	<i>ANEXOS</i>	138
1.3.	Probas de acceso 1º de grao profesional.....	138
1.1.	Contidos.....	138
1.1.	Criterios de avaliación.....	138
1.1.	Criterios de cualificación.....	139
1.1.	Probas de acceso a outros cursos.....	139
1.1.	Adaptación da programación á situación de emerxencia sanitaria. .	143
1.1.	Medidas de carácter sanitario.....	144
1.1.	Avaliación inicial.....	144
1.1.	Incorporación dos contidos imprescindibles non traballados no curso anterior.....	144
1.1.	Ensino semipresencial e non presencial.....	145
1.1.	Revisión dos obxectivos e contidos como consecuencia da adaptación das programacións.....	145
1.1.	Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e alumnado con dificultades derivadas da fenda dixital.....	146
1.1.	Procedementos de avaliación.....	146

1. **Introdución**

A Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen coma finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música.

O artigo 48 preceptúa que as ensinanzas elementais de música terán as características e a organización que as administracións educativas determinen. Ditas características veñen ditadas para a nosa comunidade autónoma no posterior *Decreto 198/2007 do 27 de setembro de 2007, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música*.

A finalidade do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquiera a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Así mesmo, a Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 6.2 que o goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas, os contidos e os criterios de avaliación, os aspectos básicos do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Asemade, a citada lei orgánica no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das ensinanzas profesionais de música, dentro das ensinanzas artísticas. Os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música fíxanse no Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro e se definen no marco da nosa comunidade no *Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo*

que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

A presente programación dá concreción a ditos decretos a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes deste departamento no Conservatorio Profesional de Música de A Coruña.

O grao profesional ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais, e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

2. Metodoloxía

Para establecer a metodoloxía adecuada temos que ter en conta a propia natureza da música e o contexto socio-pedagóxico dos alumnos.

O carácter individual do ensino da música posibilitáanos atender ao alumnado dun xeito particular, polo que as estratexias educativas variarán en función de cada caso, aplicándose coa flexibilidade necesaria.

A metodoloxía empregada é unha mestura de procedementos de descubrimento, onde se desenrolan tarefas de dificultade ascendente, e procedementos demostrativos, correccións e suxestións por parte do profesor.

O alumnado traballará os contidos na casa durante a semana, precedidos por unha primeira lectura feita na clase coa colaboración do profesor, e sobre esa base traballarase na clase seguinte aplicando as estratexias que servirán de modelo para acadar a autonomía necesaria no estudo individual. Trátase de formar unha conciencia

autocrítica que permita unha autoavaliación diagnóstica, primeiro paso para mellorar a nosa interpretación, e de coñecer e aplicar estratexias para a resolución de problemas técnicos ou musicais. Algunhas das pezas serán interpretadas en público, o que implica tamén ensaiar co pianista acompañante.

A lectura a primeira vista vaise traballar facendo dúos do nivel axeitado ca profesora.

Todo o proceso rexistrarase por escrito para guiar o progreso do alumnado, dificultades e solucións atopadas.

3. **Atención á diversidade**

O alumnado do Conservatorio habitualmente está dentro dun nivel sociocultural e económico medio-alto, cunha boa capacidade de traballo pois ten que compaxinar os seus estudos de música cos de ensinanzas xerais. As motivacións para estudar no Conservatorio son distintas e poden variar conforme se suceden os cursos. Os motivos polos que inician os seus estudos musicais poden ser: por iniciativa dos pais, por vocación, como actividade de entretemento, por inercia dun grupo de amigos, etc.. Entón, teremos un alumnado diferente en canto a motivacións, aptitudes e ritmos de traballo polo que será de vital importancia a atención á diversidade do alumnado para adaptarse ás súas necesidades e realizar unha acción educativa eficaz.

A vía para o tratamento da diversidade é a Adaptación Curricular, conxunto de accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun/ha alumno/a ou grupo determinado. Dependendo das circunstancias que se presentan na aula, o profesor poderá propoñer as seguintes estratexias:

- o Adaptacións do material didáctico, que ofrezan unha extensa gama de actividades didácticas que respondan ós diferentes graos de aprendizaxe.
- o Variacións de metodoloxía, para adaptala ás necesidades de cada alumno/a.
- o Propoñer actividades de traballo diferenciadas. O profesor fará unha análise dos contidos da materia e preparará actividades con distinto nivel de dificultade que permitan tratar estes mesmos contidos con esixencias distintas.
- o Organizar o traballo de forma flexible e con ritmos distintos de aprendizaxe.
- o Acelerar ou frear o ritmo de introdución dos novos contidos adaptándose ao alumnado individualmente. A adaptación dos obxectivos e por tanto dos contidos terá que respectar os mínimos esixibles fixados na programación.

4. Temas transversais

4.1. Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe rematar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe despertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical facilita a incorporación destes temas ao aula, especialmente na práctica de conxunto. Temas como os dereitos humanos e dos nenos, a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente ou educación pola paz poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)

O uso de todos os materiais relacionados coas TIC empregados na aula debe respectar en todo momento as leis de distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

Empregaranse os seguintes materiais audiovisuais no aula:

- Acompañamentos de piano en formato CD ou midi, como axuda para o estudo.

Non se trata de substituír ao pianista, senón de contar cun metrónomo que nos axuda tamén coa afinación e o coñecemento da obra.

- Plataformas dixitais como YouTube, Spotify, etc. para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical. Por outra banda a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, gravadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

- O material en formato electrónico (partituras, textos, presentacións, etc.) tamén será útil xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes.
- Emprego dos motores de busca para recompilar información referente ao propio instrumento, obras e compositores.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

- Durante o curso lectivo se propoñerán diferentes actividades como: asistencia a concertos e conferencias no centro e fora do mesmo, visitas a museos e todo tipo de entidades culturais.
- No caso de emerxencia sanitaria, as actividades culturais deberán ser online e consistirán no visionado de vídeos expostos na Aula Virtual.

6. Secuenciación do curso

6.1. Curso: 1º GRAO ELEMENTAL

6.1.1. Obxectivos

- **Coñecer o instrumento**, e as súas posibilidades sonoras, técnicas, estilísticas e saber utilizalas dentro das exixencias do nivel, tanto na interpretación individual como de conxunto.
- Exercitar e desenvolver a **musculatura e flexibilidade** de ambas mans.

- Controlar a **posición corporal** que permita a corrección na colocación do contrabaixo, favorecendo o manexo do arco ademais da posición e a actividade da man esquerda así como a coordinación entre ambas mans.
- Colocar axeitadamente a **man esquerda** controlando a afinación.
- Manexar axeitadamente o **arco**, prestando atención á distribución e corrección técnica dos golpes de arco; coñecer e traballar o detaché, o legato e o staccato.
- Desenvolver a **sensibilidade musical** na interpretación musical.
- Desenvolver unha **sensibilidade auditiva** que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade sonora.
- **Interpretar** diferentes pezas musicais, atendendo a aspectos técnicos e musicais.
- Coñecer e practicar con pizzicato e con arco as **cordas ao aire**.
- Iniciarse no coñecemento e práctica das **posicións 1ª e 4ª** en todas as cordas do contrabaixo.
- Practicar movementos básicos de preparación para o **cambio de posición**.
- Practicar a **anticipación** dos dedos da man esquerda e do arco.
- Aprender a **afinar** o instrumento.
- Desenvolver a **memoria** musical.
- Desenvolver o **ritmo** e o **pulso interno**.
- **Traballar en conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, dúos co profesor), mostrando unha actitude participativa.
- Reforzar a lectura na **clave de fa** e a **lectura rítmica**.
- Adquirir **hábitos de estudo** correctos que permitan a autonomía no traballo.
- Valorar o **silencio** como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.

- Desenvolver a posta en escena a través de concertos e **audicións** públicas.

6.1.2. Contidos

- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, favorecendo a relaxación muscular, para interpretacións de calidade.
- Iniciación do coñecemento do **registro** do contrabaixo: notas en cordas ao aire e notas nas posicións 4^a e 1^a.
 - Utilización de **pizzicato** en cordas ao aire
 - Iniciación aos principais **golpes de arco** : detaché, staccato e legato, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.

Aprendizaxe dos **cambios de corda**.

- Aprendizaxe da **anticipación** en ambas mans
 - Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
 - Desenvolvemento da **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente nas posicións **4^a e 1^a** e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento.
- Aprendizaxe da **distribución e o manexo** correcto do arco en cordas ó aire e nas posicións **4^a e 1^a**, atendendo a calidade sonora

- Coñecemento da **dinámica básica: p y f**
- Aprendizaxe dos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Aprendizaxe da **lectura a vista** para acadar maior solvencia na interpretación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento de habilidades **rítmicas** e o sentido de pulso interno
- Iniciación á **afinación** do instrumento
- Realización de **Audicións públicas** para poñer en práctica os coñecementos técnicos e musicais adquiridos.

6.1.3. Avaliación

A profesora avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos

alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación, quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.1.4. Criterios de avaliación

- Coñecer as **partes, uso e mantemento** do contrabaixo e do arco.
- Demostrar unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Ler exercicios e pezas a **primeira vista** con pizzicato.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas básicas do curso: p y f**
- Coñecer e interpretar pezas en **cordas abertas, 1ª e 4ª posición**.
- Aprender diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos
- Demostrar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
 - Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

- Interpretar textos musicais empregando a **medida, afinación, articulación e fraseo** axeitados ó seu contido.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de **aprendizaxe progresivo individual**.
- **Interpretar en público** e de memoria obras representativas do repertorio para este curso, mostrando unha axeitada actitude na escena co público e o que respecta a imaxe persoal. Ademais, debe manter unha boa concentración, e unha correcta coordinación co pianista acompañante.
- Manifestar a capacidade de **adaptación** ó resto dos instrumentos ou voces (piano acompañante, dúos co profesor...). Traballar en conxunto, mostrando unha actitude participativa.
- **Participar activamente nas clases colectivas**, ensaios co pianista acompañante e audicións programadas.

6.1.5. Mínimos esixibles

-Interpretar en público, trimestralmente, unha ou dúas pezas con acompañamento de piano, atendendo a corrección no ritmo, a distribución do arco, o son, a afinación e a colocación correcta do contrabaixo e de ambas mans.

- **1º trimestre**

-2 pezas entre as seguintes:

Osborne/ Greek song

Emery/ Walzing bass

Emery/Osborne: Bell song

Emery/Osborne: Uncle Bob

Emery/Osborne: Fat lady's waltz

Emery/ Berkeley:slow and misterious

Emery/: Picadilly circus

-2 pezas entre as seguintes:

Pop./Emery: This old man

Pop./Emery: In my little snuff box

Harvey/Emery: Orange peal

Emery/ heffalump dance

Popular: Mary had a little lamb

Popular: Brila, brila, estrelaña

- **2º trimestre**

-4 pezas entre as seguintes:

Trad. Arr. Emery: old Macdonal

Popular: Frère Jaques

Popular: Lightly row

Slatford/Emery: Dinosaur dance

Milligan/Emery: Baby sardine

Pop./Laska: The blue bells of Scotlanl

Osborne: English dance

- **3º trimestre**

-4 pezas entre:

Emery/Gilbert: Ploughman´s song

Emery/Hall: This old man

Emery/ Harper: In my little snuff box

Nicks: The little sailor

Nicks: Sunshine

Beethoven: 9º sinfonía (recitativo)

6.1.6. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.1.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
----------------------	---------------

Á súa vez, estes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
Estudo 40%	Interpretación 10%
Actitude 10%	Técnica 40%

6.1.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superados todos os contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.1.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio en primeira posición (a elixir entre os tons das obras presentadas a exame) e o repertorio sinalado nos mínimos esixibles do curso.

6.1.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán todo o repertorio do apartado

mínimos esixibles de todo o curso. De entre ese repertorio, o alumno interpretará unha escala dunha oitava e pezas a elección do docente dos mínimos esixibles do curso.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.1.11. Recursos didácticos

- C. EMERY : Bass is best (ed. Yorke)
- G.E. ANDERSON e R.S. FROST : All for strings, vol.I (ed. Neil A.Kjos music co.)
- G.E. ANDERSON e R.S. FROST : Solos & studes (ed. Neil A.Kjos)
- ANDRESON Y FROST: Theory Workbook
- L. STREICHER : Método, vol.I (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. dobliner)
- S. SUZUKI: Suzuki Bass School vol.1 (ed. Suzuki Method international)
- F. SIMANDL : Método [vol. 1] (ed. IMC)
- P. ROLLAND - S. JOHNSON : Young strings in action (ed. Boosey & Hawkes)
- R. SLATFORD : Yorke solos vol. I (ed. Yorke)
- T. OSBORNE : The double bass sings (ed. Piper music)
- T. OSBORNE: The really easy Bass Book (ed. Faber Music)
- SHEILA M. NELSON: 20 very elementary pieces for young players (ed. Boosey & Hawkes)

- G. MAKHOSHVILI: Playing Double bass (ed. Friededrich Hofmeister)
- H. VALERO: Contrabajo para niños (ed. Piles S.A.)

6.2. Curso: 2º GRAO ELEMENTAL

6.2.1. Obxectivos

- **Coñecer o instrumento**, e as súas posibilidades sonoras, técnicas, estilísticas e estéticas nos distintos tipos de música e saber utilizalas dentro das exixencias do nivel, tanto na interpretación individual como de conxunto.
- Controlar a **posición corporal** que permita a corrección na colocación do contrabaixo, favorecendo o manexo do arco ademais da posición e a actividade da man esquerda así como a coordinación entre ambas mans.
- Coñecer e practicar as seguintes **posicións**: $\frac{1}{2}$, **2ª**, **2ª alta** e **3ª**, **1ª** e **4ª** e os respectivos **cambios de posición** controlando a afinación.
- Practicar a **anticipación** dos dedos da man esquerda e do arco.
- Interpretar **diferentes pezas** musicais atendendo a aspectos técnicos e musicais.
- Manexar axeitadamente o **arco**, prestando atención á distribución e corrección técnica dos **golpes de arco**; coñecer e traballar o detaché, o legato e o staccato.
- Desenvolver o concepto de **autocontrol muscular** e relaxación.
- Desenvolver progresivamente unha **sensibilidade auditiva** que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade sonora.
- a **afinación** e a **calidade sonora**.
- Desenvolver a **capacidade crítica** do alumnado.
- Traballar o cambio do **arco**, os cambios de corda e as distintas zonas do arco.

- Coñecer o **staccato** e perfeccionar os golpes de arco estudados anteriormente.
- Colocar correctamente o brazo, dedos e man esquerdos.
- Iniciarse nas **dobres cordas**.
- Traballar a lectura a **primeira vista**.
- Aprender a **afinar** o instrumento.
- Desenvolver progresivamente a **memoria** musical.
- Traballar en **conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, orquestra infantil.), mostrando unha actitude participativa.
- Desenvolvemento progresivo da lectura en **clave de fa**
- Desenvolvemento progresivo do **ritmo e o pulso interno**
- Adquirir **hábitos de estudo** correctos que permitan autonomía no traballo.
- Desenvolver a **posta en escena** a través de concertos e **audicións** públicas.

6.2.2. Contidos

- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, favorecendo a relaxación muscular, para interpretacións de calidade.
- Utilización de distintos **golpes de arco** : detaché e staccato, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.

- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Desenvolvemento da **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente nas posicións $\frac{1}{2}$, **2^a**, **2ª alta** e **3^a**, **1^a** e **4^a** e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento.
- Iniciación do coñecemento do **registro** do contrabaixo.
- Coñecemento da **dinámica básica** (p, f, pp, mp, mf,) e os **reguladores de intensidade (crescendo e diminuendo)**.
- Desenvolvemento progresivo de diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Aprendizaxe da **lectura a vista** para acadar maior solvencia na interpretación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Aprendizaxe da **distribución e o manexo** correcto do arco en cordas ó aire e nas posición $\frac{1}{2}$, **2^a**, **2ª alta** e **3^a**, **1^a** e **4^a** , atendendo a afinación e calidade sonora e o ritmo.
- Desenvolvemento progresivo dos principais **golpes de arco**: legato, staccato e detachè
- Aprendizaxe dos **cambios de corda**.
- Aprendizaxe da **anticipación** en ambas mans.

- Desenvolvemento de habilidades **rítmicas** (ritmos con puntiño) e o sentido de pulso interno
- Iniciación á **afinación** do instrumento
- Realización de **Audicións públicas** para poñer en práctica os coñecementos técnicos e musicais adquiridos.
- Realización de **articulacións**, staccato, acento e marcato.

6.2.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.2.4. Criterios de avaliación

- Coñecer as **partes, uso e mantemento** do contrabaixo e do arco.

- Demostrar mellora progresiva da **posición** e control corporal respecto do contraabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Ler exercicios e pezas a **primeira vista**.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas básicas do curso (p, pp, f, mp,mf)** e os **reguladores** de intensidade (crescendo e diminuendo)
- Interpretar **diferentes pezas** empregando a medida, afinación, articulación e fraseo axeitados ó seu contido demostrando capacidade de aprendizaxe progresivo individual.
- Coñecer e practicar tódalas **posicións ata 4ª**
- **Interpretar en público** e de memoria obras representativas do repertorio para este curso, mostrando unha axeitada actitude na escena co público e o que respecta a imaxe persoal. Ademais, debe manter unha boa concentración, e unha correcta coordinación co pianista acompañante.
- Aprender diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos

- Demostrar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de **aprendizaxe progresivo individual**.
- Manifestar a capacidade de **adaptación** ó resto dos instrumentos ou voces (piano acompañante, dúos co profesor...).
- Participar activamente nas **clases colectivas, ensaios co pianista** acompañante e audicións programadas.

6.2.5. Mínimos esixibles

Interpretar en público, trimestralmente, unha ou dúas pezas con acompañamento de piano, atendendo a corrección no ritmo, a distribución do arco, o son, a afinación e a colocación correcta do contrabaixo e de ambas mans.

- **1º trimestre**

-3 pezas entre:

Saint-Saëns: Tortues

Popular: Go 'way old man

Osborne: Procession of kings

Ragwitz: Largo

Stert: Lied e variacións

Pop: el ganso y el zorro

C. Donkin: danza del ogro

-1 estudo entre:

C. Emery: Brila, brila estreliña (variacións 5-8)

Nanny: la m

Michaellis: sol m

Homenko: re m

-Escalas e arpexios:

1 oitava maior: SibM , FaM, Re M

1 oitava menor melódica ou harmónica: mi

- **2º trimestre**

-3 pezas entre:

Brahms: Canto de berce

Dale: Minueto

Pop./Laska: Campaíñas de Escocia (do M)

Dubugnon: Petit concertude n. 3

W. Stert: Lied e variacións

Haendel: marcha de Judas Macabeos

-1 estudo entre:

Nanny: la m

Nanny: fa M

Lee: Mim

-Escalas e arpexios nos tons das obras presentadas.

- **3º trimestre**

-4 pezas entre:

Norton: Ambling

Dvorak: Largo

Bach: Cantata 147

Haendel: Gavota

Exaudet: Minuet

Lancen: Si j'etais... Moussorgsky

Leire: Old style tune

Appermont: Grand tango

Carroll: 5 pezas sinxelas

-2 estudos entre:

Lee: mi m

Nanny: sib M

Nanny: solM

-Escalas e arpejos:

1 oitava maior: sol, re

1. oitava menor melódica ou harmónica: sol

6.2.6.Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.2.7.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
----------------------	---------------

Á súa vez, estes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
Estudo 40%	Interpretación 10%
Actitude 10%	Técnica 40%

6.2.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado todos os contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.2.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación.

Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio (a elixir entre os tons das obras presentadas a exame) e as obras sinaladas nos mínimos esixibles do curso.

6.2.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán todo o repertorio do apartado mínimos esixibles de todo o curso. De entre ese repertorio, o alumno interpretará unha escala dunha oitava e pezas a elección da profesora dos mínimos esixibles do curso.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.2.11. Recursos didácticos

- C. EMERY : Bass is best (ed. Yorke)
- G.E. ANDERSON e R.S. FROST : All for strings, vol.I e II (ed. Neil A.Kjos)
- G.E. ANDERSON e R.S. FROST : Solos & studes (ed. Neil A.Kjos)

- ANDRESON Y FROST: Theory Workbook
- F. SIMANDL : Método [vol. 1] (ed. IMC)
- P. ROLLAND - S. JOHNSON : Young strings in action (ed. Boosey & Hawkes)
- R. SLATFORD : Yorke solos vol. I (ed. Yorke)
- T. OSBORNE : The double bass sings (ed. Piper music)
- T. OSBORNE: The really easy Bass Book (ed. Faber Music)
- SHEILA M. NELSON: 20 very elementary pieces for young players (ed. Boosey & Hawkes)
- G. MAKHOSHVILI: Playing Double bass (ed. Friededrich Hofmeister)
- H. VALERO: Contrabajo para niños (ed. Piles S.A.)
- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. dobliner)
- E. NANNY: Enseignement Complet de la contrebasse à 4 et 5 cordes (ed. Leduc)
- S. SUZUKI: Suzuky Bass Scholl (vol 1, 2)
- I. CARROLL : 5 simple pieces (ed. Steiner & Bell)
- C. NORTON : Microjazz for db. (ed. Boosey & Hawkes)
- C. GOUINGUENÉ: Chaconne (ed. Alphonse Leduc)
- K. HARTLEY : Double bass solo (ed. Oxford Unity Press)

6.3. Curso: 3º GRAO ELEMENTAL

6.3.1. Obxectivos

- **Coñecer o instrumento**, e as súas posibilidades sonoras, técnicas, estilísticas e saber utilizalas dentro das exixencias do nivel, tanto na interpretación individual como de conxunto.
- Controlar a **posición corporal** que permita a corrección na colocación do contrabaixo, favorecendo o manexo do arco ademais da posición e a actividade da man esquerda así como a coordinación entre ambas mans.
- Coñecer e manexar as seguintes posicións así como os seus respectivos cambios: **1/2, 2ª, 2ª alta, 3ª, 4ª e 5ª** desenvolvendo progresivamente a afinación
- Interpretar diferentes pezas musicais atendendo a **aspectos técnicos e musicais**, de acordo co nivel.
- Manexar axeitadamente o arco, prestando atención á distribución e corrección técnica dos **golpes de arco**; coñecer e traballar o **portato**, así como os golpes de arco xa coñecidos: detaché, o legato e o staccato.
- Desenvolver o concepto de **autocontrol muscular** e relaxación.
 - Aprender a **afinar** o instrumento.
 - Desenvolver progresivamente a **memoria** musical.
 - Desenvolver o **ritmo** e o **pulso interno**.
 - **Traballar en conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, dúos co profesor), mostrando unha actitude participativa.
 - Reforzar a lectura na **clave de fa** e a **lectura rítmica**.
 - Adquirir **hábitos de estudio** correctos que permitan a autonomía no traballo.

- Valorar o **silencio** como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- Desenvolver a **posta en escena** a través de concertos e **audicións** públicas.
- Desenvolver unha **sensibilidade auditiva** que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade sonora.
- Desenvolver a **capacidade crítica** do alumnado.
- Traballar o cambio do **arco**, os cambios de corda e as distintas zonas do arco.
- Traballar as posicións graves ata a terceira posición.
- Iniciarse nas **dobres cordas**.
- Traballar a **lectura a primeira vista**.
- Traballar en **conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, orquestra infantil.), mostrando unha actitude participativa.
- **Tocar en público e de memoria**, pequenas pezas con musicalidade, de acordo co nivel.
- Tocar cunha posición relaxada; coñecer a importancia da **respiración** para a interpretación en relación co fraseo.
- Coñecer os **harmónicos** de quinta e oitava.

6.3.2. Contidos

- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, favorecendo a relaxación muscular, para interpretacións de calidade.

- Utilización de distintos **golpes de arco** : *detaché* e *staccato*, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Desenvolvemento da **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente nas $\frac{1}{2}$, **2^a**, **2ª alta e 3^a**, **1^a** e **4^a** e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento.
- Iniciación do coñecemento do **registro** do contrabaixo.
- Coñecemento da **dinámica básica** (p, f, pp, mp, mf) e os **reguladores de intensidade** (*diminuendo e crescendo*).
- Aprendizaxe dos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica e emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Aprendizaxe da **lectura a vista** para acadar maior solvencia na interpretación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Aprendizaxe da **distribución e o manexo** correcto do arco en cordas ó aire e nas posición $\frac{1}{2}$, **2^a**, **2ª alta e 3^a**, **1^a** e **4^a** , atendendo a calidade sonora.
- Iniciación aos principais **golpes de arco**: *legato*, *staccato* e *detaché*
- Aprendizaxe dos **cambios de corda**.
- Aprendizaxe da **anticipación** en ambas mans.

- Desenvolvemento de habilidades **rítmicas** (ritmos con puntiño) e o sentido de pulso interno
- Iniciación á **afinación** do instrumento
- Desenvolvemento progresivo da **memoria**
- Realización de **Audicións públicas** para poñer en práctica os coñecementos técnicos e musicais adquiridos.
- Realización de **articulacións**, staccato, acento e marcato.

6.3.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.3.4. Criterios de avaliación

- Coñecer as partes, uso e mantemento do contrabaixo e do arco.
- Demostrar unha correcta posición e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Executar diferentes tipos de golpes de arco: detaché, staccato, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Ler exercicios e pezas a **primeira vista**.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas básicas do curso: pp, mp, p, f, mf, ff e reguladores** de intensidade: *crescendo e diminuendo*.
- Interpretar diferentes pezas empregando a medida, afinación, articulación e fraseo axeitados ó seu contido demostrando capacidade de aprendizaxe progresivo individual.
- Coñecer e practicar tódalas **posicións ata 5ª** e os seus respectivos cambios.
- **Interpretar en público** e de memoria obras representativas do repertorio para este curso, mostrando unha axeitada actitude na escena co público e o que respecta a imaxe persoal. Ademais, debe manter unha boa concentración, e unha correcta coordinación co pianista acompañante.
- Aprender diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.

- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos
- Demostrar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de **aprendizaxe progresivo individual**.
- Manifestar a capacidade de **adaptación** ó resto dos instrumentos ou voces (piano acompañante, dúos co profesor...).
- Participar activamente nas **clases colectivas, ensaios co pianista** acompañante e audicións programadas.

6.3.5. Mínimos esixibles

Interpretar en público, trimestralmente, unha ou dúas pezas con acompañamento de piano, atendendo a corrección no ritmo, a distribución do arco, o son, a afinación e a colocación correcta do contrabaixo e de ambas mans.

- **1º trimestre**

-4 obras entre:

Hauta-Aho: The singing hippo

Haendel: Marcha (Escipión)

Lancen: Si j'etais...Bach

Dubugnon: Petit concertude n. 5

Deutschmann: Menuett

G. Dale: Sonatina op.81

Marcello: Sonata nº 2, mim

-2 estudos entre:

Hohmann: sib

Lee: sib

Nanny: sol M

Michaelis: Commodo en Sim

-Escalas e arpejos:

1 oitava maior: solb, si

1 oitava menor melódica: fa

- **2º trimestre**

-4 obras entre:

Lancen: Berceuse for baby hippopotamus

Haydn: Andante da sinf. 94

Mozart: Aria de Papageno

Telemann: Minueto

Anónimo: Greensleeves

Haendel: Marcha Escipion

Bach: My heart ever faithfull (Cantata nº 68)

-2 estudos entre:

Homenko: Estudio en do m

Bottesini: Allegretto

Billé: reb M

Poradowski: fa m

-Escalas e arpejos:

1 oitava maior: lab, reb

1 oitava menor melódica: fa#

- **3 trimestre**

-4 obras entre:

Weinstein: Dorian n.2

Patáchich: Lied song

Rameau: Rigaudon

Rimsky-Korsakov: Mazurka

Kosenko: Scherzino

Mozart: Aria de Papageno

Laska: Stroling along

Dittersdorf: German dance

Poradowski: Wiwat

Slatford: Musett y Gavott

-2 estudos entre:

Belsky: Estudo en re M

Lee: Estudo de tresillos

Lee: Estudo en si m

Hertl: la M

Simandl: n. 2

-Escalas e arpejos:

1 oitava maior: mibM

1. oitava menor melódica: sol#

6.3.6. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.3.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Audición 50%
----------------------	--------------

Á súa vez, estes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
Estudo 40%	Interpretación 10%
Actitude 10%	Técnica 40%

6.3.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.3.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio (a elixir entre os tons das obras presentadas a exame) e o repertorio sinalado nos mínimos esixibles do curso.

6.3.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán todo o repertorio do apartado mínimos esixibles de todo o curso. De entre ese repertorio, o alumno

interpretará unha escala dunha oitava e pezas a elección do docente dos mínimos esixibles do curso.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.3.11. Recursos didácticos

- R. SLATFORD : Yorke solos vol. I (ed. Yorke)
- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I y II (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- G.E. ANDERSON e R.S. FROST : Solos & studes (ed. Neil A.Kjos)
- ANDRESON Y FROST: All for strings vol 1 y 2
- ANDRESON Y FROST: Theory Workbook
- F. SIMANDL : Método [vol. 1] (ed. IMC)
- S. SUZUKI: Suzuky Bass Scholl (vol 1, 2)
- C. NORTON : Microjazz for db. (ed. Boosey & Hawkes)
- S. LANCEN : Berceuse for baby hippopotamus (ed. Yorke)
- P. HINDEMITH : Stücke für Kontrabaß sol (ed. Schott)
- E. NANNY: Enseignement Complet de la contrebasse à 4 et 5 cordes (ed. Leduc)
- Beginning bass and piano [vol. 2] (ed. Ludwin Music)
- Leichte Spielstucke für Kb. und Klavier vol. 1 (ed. VEB - Leipzig)

6.4. Curso: 4º GRAO ELEMENTAL

6.4.1. Obxectivos

- **Coñecer o instrumento**, e as súas posibilidades sonoras, técnicas, estilísticas e saber utilízalas dentro das exixencias do nivel, tanto na interpretación individual como de conxunto.
- Controlar a **posición corporal** que permita a corrección na colocación do contrabaixo, favorecendo o manexo do arco ademais da posición e a actividade da man esquerda así como a coordinación entre ambas mans.
- Coñecer e manexar as seguintes posicións así como os seus respectivos cambios: **1/2, 2ª, 2ª alta, 3ª, 4ª e 5ª** desenvolvendo progresivamente a afinación
- Interpretar diferentes pezas musicais atendendo a **aspectos técnicos e musicais**, de acordo co nivel.
- Manexar axeitadamente o arco, prestando atención á distribución e corrección técnica dos **golpes de arco**; iniciación ao **spiccato** e traballar os golpes de arco xa estudados: detaché, legato, staccato e portato
- Desenvolver o concepto de **autocontrol muscular** e relaxación.
- Aprender a **afinar** o instrumento.
- Desenvolver a **memoria** musical.
- Desenvolver o **ritmo** e o **pulso interno**.
- **Traballar en conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, dúos co profesor), mostrando unha actitude participativa.
- Reforzar a lectura na **clave de fa** e a **lectura rítmica**.
- Adquirir **hábitos de estudio** correctos que permitan a autonomía no traballo.

- Valorar o **silencio** como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- Desenvolver a **posta en escena** a través de concertos e **audicións** públicas.
- Desenvolver unha **sensibilidade auditiva** que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade sonora.
- Desenvolver a **capacidade crítica** do alumnado.
- Traballar o cambio do **arco**, os cambios de corda e as distintas zonas do arco.
- Traballar as posicións graves ata a terceira posición.
- Iniciarse nas **dobres cordas**.
- Traballar a **lectura a primeira vista**.
- Traballar en **conxunto** (pianista acompañante, clase colectiva, orquestra infantil.), mostrando unha actitude participativa.
- **Tocar en público e de memoria**, pequenas pezas con musicalidade, de acordo co nivel.
- Tocar cunha posición relaxada; coñecer a importancia da **respiración** para a interpretación en relación co fraseo.
- Coñecer os **harmónicos** de quinta e oitava.
- Coñecer e manexar as seguintes **posicións** así como os seus respectivos cambios:
½, 1ª 2ª, 2ª alta, 3ª, 3ª alta, 4ª, 5ª, 5ª alta e 6ª
- **Interpretar en público** como solista tres pezas de memoria, de dificultade acorde co nivel, a solo ou con acompañamento de piano, cunha duración total aproximada de 10 minutos.
- Manter unha posición relaxada e coñecer a importancia da respiración para a interpretación en relación co **fraseo**.

- Iniciar a práctica do **vibrato**.

6.4.2. **Contidos**

- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, favorecendo a relaxación muscular, para interpretacións de calidade.
- Utilización de distintos **golpes de arco** : detaché e staccato, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Desenvolvemento da **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente nas $\frac{1}{2}$, **1^a**, **2^a**, **2ª alta e 3^a**, **4^a**, **5^a**, **5ª alta e 6^a** e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento.
- Iniciación do coñecemento do **registro** do contrabaixo.
- Coñecemento da **dinámica básica (p, pp, f ,mf, ff) os reguladores de intensidade (crescendo e diminuendo)**.
- Aprendizaxe dos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Aprendizaxe da **lectura a vista** para acadar maior solvencia na interpretación.

- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Aprendizaxe da **distribución e o manexo** correcto do arco en cordas ó aire e nas posición $\frac{1}{2}$, **2^a, 2ª alta e 3^a, 1^a, 4^a, 5^a, 5ª alta e 6^a**, atendendo a calidade sonora.
- Iniciación aos principais **golpes de arco**: legato, staccato, detachè, spiccato
- Aprendizaxe dos **cambios de corda**.
- Aprendizaxe da **anticipación** en ambas mans.
- Desenvolvemento de habilidades **rítmicas** (ritmos con puntiño) e o sentido de pulso interno
- Iniciación á **afinación** do instrumento
- Desenvolvemento progresivo da **memoria**
- Realización de **Audicións públicas** para poñer en práctica os coñecementos técnicos e musicais adquiridos.
- Realización de **articulacións**, staccato, acento e marcato.
- Realización de exercicios para o aprendizaxe do **vibrato**.
- Realización de pezas con **Harmónicos naturais**.

6.4.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.4.4. Criterios de avaliación

- Interpretar e memorizar textos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo axeitados ó seu contido.
- Utilizar o teño muscular e respiración axeitados ás esixencias da execución instrumental.
- Pasar correctamente o arco e controlar a calidade do son.
- Coñecer o detaché, legato, staccato, portato e martelé.
- Colocar correctamente os dedos da man dereita e anticipar cando sexa posible.
- Coñecer o rexistro ata a sexta posición.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual.
- Traballar todas as posicións ata a sexta inclusive. Cambios de posición de varios tipos. Anticipación da man esquerda. Harmónicos da oitava. Iniciar ó vibrato.
- Controlar a afinación, potenciando o autocontrol da mesma.
- Traballar a lectura a primeira vista. Desenvolver a memoria musical. Improvisar como medio de desenvolver a creatividade e o diálogo.

- Tocar pezas e pasaxes orquestrais con musicalidade, de acordo co nivel; desenvolver o concepto de fraseo.
- **Interpretar en público** e de memoria obras representativas do repertorio para este curso, mostrando unha axeitada actitude na escena co público e ao que respecta a imaxe persoal. Ademais, debe manter unha boa concentración, e unha correcta coordinación co pianista acompañante.
- Traballar todos os contidos mínimos que figuran na programación.
- Ler textos sinxelos a primeira vista con fluidez e comprensión.
- Manifestar a capacidade de adaptación ó resto dos instrumentos ou voces (piano acompañante).
- Participar activamente nas clases colectivas, ensaios co pianista acompañante e audicións programadas.

6.4.5. Mínimos esixibles

Interpretar en público, trimestralmente, unha ou dúas pezas con acompañamento de piano, atendendo a corrección no ritmo, a distribución do arco, o son, a afinación e a colocación correcta do contrabaixo e de ambas mans.

- **1º trimestre**

- 1 obra de acceso a 1º de G. E. da lista de obras orientativas

- 3 estudos entre:

- Kling: la M

- Laska: corda mi

- Lee: fa# m

Simandl: la M

-Escalas e arpexios

2 oitavas maior: mi

1 oitava menor melódica: sib, si

- **2º trimestre**

-1 obra de acceso a 1ª de GE da lista de obras orientativas

-3 estudos entre:

Lee: la m

Michaelis: mib

Mihno: la M

Michaelis : axilidade 6/8

Simandl: n. 3 ao 8

-Escalas e arpexios

2 oitavas maior: faM

1 oitava menor melódica: do, do#

- **3º trimestre**

-1 obra de acceso a 1º de GE da lista de obras orientativas

-3 estudos entre:

Kummer: la m

Bottesini: re m

Bottesini: n.1

Slama: n.7

Simandl: n. 3 ao 8

-Escalas e arpexios

2 oitavas maior: sol

1. oitava menor melódica: re, mib

6.4.6. Obras de acceso a 1º de GP - Listado orientativo

- J. S. Bach: Bourrée si m
- C. Hoag: Variacións sobre un tema de John Blow (ed. Thomas Presser) *
- C. Saint-Säens: O elefante
- F. Simandl: Gavota (Leichte Spielstücke für Kontrabaß und Klavier, vol. 2 (ed. - VEB) *
- G. Dale: Sonatina opus 81 (Piper Publications 1983)
- A. Thomas: Gavotte (Double Bass Solo Plus - ed. Oxford Music) *
- Giovannino: Sonata en fa M (ed. Yorke) *
- Giovannino: Sonata en la m (ed. Yorke) *
- J. G. Janitsch: Canzona (Leichte Spielstücke für Kontrabaß und Klavier, vol. 2 (ed. - VEB) *
- J. Haydn: Andante e minuetto
- M. Corrette: Aria I-II da sonata n.2 en re m, op.20 (ed. Schott) *
- W. A. Mozart: March of the priests (Double Bass Collection - ed. Barenreiter) *
- L. van Beethoven: Adagio (Double Bass Collection - ed. Barenreiter) *
- M. Dare: Menuet (ed. Yorke) *

- B. Bartók: Tarde no campo
- J. Gárcia: Bolero (Leichte Spielstücke für Kontrabaß und Klavier, vol. 2
- (ed. - VEB) *
- M. Weistein: Lydian (Contemporary Modal Solos - ed. UMP) *
- M. Weinstein: Locrian (Contemporary Modal Solos - ed. UMP) *
- P. Pereiro: Himno e valse

* As obras nas que figura o nome da editorial teñen dereitos de autor e deben presentarse orixinais para realizar a proba de acceso a grao profesional

6.4.7. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.4.8. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
----------------------	---------------

Á súa vez, estes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Audición. 50%
Estudo 40%	Interpretación 10%
Actitude 10%	Técnica 40%

6.4.9. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Neste curso non se contempla a ampliación de matrícula.

6.4.10. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpejo (a elixir entre os tons das obras presentadas a exame) e o repertorio sinalado nos mínimos esixibles do curso.

6.4.11. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán todo o repertorio do apartado mínimos esixibles de todo o curso. De entre ese repertorio, o alumno interpretará unha escala en dúas oitavas e pezas a elección do docente dos mínimos esixibles do curso.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.4.12. Recursos didácticos

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- F. SIMANDL : 30 estudios (ed. IMC)
- G. BOTTESINI : 24 estudos (ed. Stainer & Bell)
- Leichte Spielstucke für Kb. und Klavier vols. 1 e 2 (ed. VEB - Leipzig)
- C. NORTON : Microjazz for db. (ed. Boosey & Hawkes)
- R. SLATFORD : Yorke Studies (ed. Yorke)
- M. DARE : Menuet (ed. Yorke)
- C. SAINT-SÄENS : O elefante (de “El carnaval de los animales”)

- C. HOAG : Variacións sobre un tema de John Blow (ed. T.Presser)
- HAUTA-AHO : Jazz sonatine
- P. PEREIRO: Himno e valse op. 164 (<http://www.edu.xunta.es/rmusicais/>)
- M. WEINSTEIN : Hungarian e Locrian (de "Contemporary Modal Solos", ed. UMP)

6.5. Curso: 1º GRAO PROFESIONAL

6.5.1. Obxectivos

- **Interpretar en público** con acompañamento de piano e con seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a colocación correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tensións.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.
- Desenvolver unha maior destreza técnica das **posicións** coñecidas para unha boa afinación e fluidez interpretativa.
- Adquirir un **vibrato** en tódalas posición do contrabaixo que permita a continuidade do fraseo.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)

- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.
- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas i estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.5.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.
- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Localización e emprego de **harmónicos naturais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.

- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Adquisición progresiva dos **cambios de posición** ata a VII, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o “*timing*” e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.
- Iniciación ao **capotasto** a través do polgar, co fin de coñecer un rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.

- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.
- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva.
- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.
- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.
- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo

implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.

- Realización de **escalas**, en dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.
- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .
- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais

6.5.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.5.4. Criterios de avaliación

- Preparación e **interpretación pública** como solista de obras de distintos estilos con acompañamento de piano, amosando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Amosar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.

- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.
- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Amosar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.
- Amosar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Amosar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.
- Coñecer, localizar e executar correctamente **harmónicos** naturais para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.
- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.

- Amosar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Amosar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

6.5.5. Mínimos esixibles

- Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do curso recollidas nestes mínimos esixibles (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes).

- **1º trimestre**

-1 obra entre:

Sperger: sonatina

Torelli: sonata en sol M

Jacchini: sonata en mi m

Marcello: sonata en mi m

-2 estudos entre:

Slama: 2

Slama: 36

Kummer: sol M

Sturm: 2

-1 pasaxe de orquestra

J. S. Bach: Brandemburgo nº 5....

-Escalas e arpeixos: miM

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **2º trimestre**

-1 obras entre:

Pergolese: tre giorni

Bach: aria da suite francesa n.2

Dancla: polka

Groba: canto de berce

Gossec: gavotte

-2 estudos entre:

Slama: 9

Laska: do M

Hrabe: 42

Rakov: 24

-1 pasaxe de orquestra

W.A.Mozart: Divertimento en re M

-Escalas e arpeixos : faM

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **3º trimestre**

-1 obra entre:

Russell: divergent dances

Clucas: suite

Gárdonyi: suite en estilo antigo

-2 estudos entre:

Zhdanov: escalas 1 oitava ascendente - descendente

Sturm: 35

Zhdanov: 14

Simandl: 10

-1 pasaxe de orquestra

J. Haydn: Sinfonía nº99

-Escalas e arpexios: solbM / fa#m

2. oitavas maior e menor melódica e harmónica

6.5.6. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.5.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

6.5.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.5.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito

exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio, un estudo, un pasaxe orquestral e tres obras de entre os mínimos do curso, a elección da profesora.

6.5.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán os contidos do apartado mínimos esixibles de todo o curso. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas maiores dunha oitava de memoria, e unha escala de dúas oitavas, dous estudos, 1 pasaxe orquestral e tres pezas a elección da profesora.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.5.11. Recursos didácticos

-Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I, II, III, IV (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- F. SIMANDL : 30 estudos (ed. IMC)
- A. SLAMA : 66 estudos (ed. IMC)
- C. FLESCH: Scale system (arr. Reike - ed. Carl Fischer)
- LEE : 12 estudos (ed. IMC)

- W.STURM : 110 estudos (ed. IMC)
- L. DREW : The etude book for double bassists (ed. Masters Music Pub.)
- C. FLESCH : Sistema de escalas para contrabaixo (ed. Carl Fischer)
- E. NANNY: Enseignement Complet de la contrebasse à 4 et 5 cordes (ed. Leduc)

-Pezas

- F. GOSSEC : Gavote (ed. Carl Fischer)
- G. B. PERGOLESE : Tre giorni (ed. Carl Fisher)
- D. DRAGONETTI : 3 valeses (ed. Yorke Editions)
- R. GROBA : Canto de berce
- A. RUSSELL : Divergent dances (ed. Recital Music)

-Suites e Sonatas

- G. FRESCOBALDI : Canzona nº 1 (ed. Doblinger)
- J. M. SPERGER : Sonatina (ed. VEB - Leipzig) [Leichte Spielstucke für Kb. und Klavier vols. 1 e 2]
- H. CLUCAS : Suite en estilo barroco (ed. Recital Music)
- VARIOS : 9 Sonate facili del barocco italiano (ed. Editio Musica Budapest)
- B. MARCELLO : Sonata en mi m (ed. IMC)
- Z. GÁRDONYI : Suite en estilo antiguo (ed. Editio Musica Budapest)
- F. Massmann und G. Reinke: Orchester probenspiel, Kontrabass. vol. I y II.

6.6. Curso: 2º GRAO PROFESIONAL

6.6.1. Obxectivos

- Interpretar **en público** con acompañamento de piano e seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a disposición correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tensións.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.
- Iniciar a destreza técnica do **capotasto** que permita unha boa afinación e fluidez interpretativa.
- Afondar no desenvolvemento do **vibrato** en tódalas posición.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)
- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.

- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas i estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.6.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.
- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Localización e emprego de **harmónicos naturais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.
- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Afianzamento dos **cambios de posición** ata a VII, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o “timing” e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.

- Emprego de **capotasto** a través do polgar, co fin continuar co coñecemento do rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades tímbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.
- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.

- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva
- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.
- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.
- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.
- Realización de **escalas**, nunha ou dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.

- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .
- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais

6.6.3.Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.6.4. Criterios de avaliación

- Preparación e **interpretación pública** como solista de obras de distintos estilos con acompañamento de piano, amosando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Amosar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.
- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.
- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Amosar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.

- Amosar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Amosar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.
- Coñecer, localizar e executar correctamente **harmónicos** naturais para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.
- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.
- Amosar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Amosar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.

- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

6.6.5. Mínimos esixibles

- Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do programa (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes).

- **1º trimestre**

-1 obra entre:

Marcello: sonata en sol m

Marcello: sonata en sol M

Galliard: sonata en la m

Abel: sonata en do M

-1 estudo entre:

Bottesini: mib M

Lee: sol m

Sturm: 14

Kling: re M

-2 Pasaxes de orchestra

L. V. Beethoven: Sinfonía nº 3

A. Vivaldi: Concerto in Si m per 4 violini, violoncello e cembalo

A. Corelli: Concerto grosso g moll

-Escalas e arpexios: solM

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **2º trimestre**

-1 obras entre:

Bach: gavotte

Dvorak: humoresque

Clérisse: voce nobile

Dragonetti: tres valeses

Eggilsson: aria

Walton: a deep song

Fauré: après un reve

-1 estudo entre:

Bottesini: fa m

Slama: la m

Simandl: 17

Lee: 3

- 2 pasaxes de orchestra

J. Haydn : Sinfonía 100

J. Haydn Sinfonía 101

-Escalas e arpexios: labM / sol#m

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **3º trimestre**

-1 obra entre:

Andersen: sonatina

Hummel: sonatina

Zhdanov: tema e variacións

-2 estudos entre:

Sturm: 22

Simandl: 9

Slama: 54

Lee: 8 / Lee: estudo melódico

-1 pasaxes de orchestra

L. V. Beethoven: Overtura Coriolano

-Escalas e arpexios: laM 3 oitavas maior e menor melódica e harmónica

6.6.6.Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.6.7.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

6.6.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.6.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación.

Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexios, un estudo, un pasaxe orquestral e dúas obras de entre os mínimos do curso, a elección da profesora.

6.6.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán os contidos do apartado mínimos esixibles do curso. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas maiores dunha oitava de memoria, e unha escala de dúas oitavas, dous estudos e tres pezas a elección da profesora.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.6.11. Recursos didácticos

-Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)

- C. FLESCHE: Scale system (arr. Reike – ed. Carl Fischer)
- F. SIMANDL : 30 estudos (ed. IMC)
- E. NANNY: Enseignement Complet de la contrebasse à 4 et 5 cordes (ed. Leduc)
- STURM : 110 estudos (ed. IMC)
- L. DREW : The etude book for double bassists (ed. Masters Music Pub.)
- LEE : 12 estudos (ed. IMC)
- SLAMA : 66 estudos (ed. IMC)
- G. BOTTESINI : 24 estudos (ed. Stainer & Bell)
- F. Massmann und G. Reike: Oschester probespiel, Kontrabass. Schott Music. Vol I e
II.

-Pezas

- J. S. BACH : Gavotte
- A. EGGILSSON : Aria
- J. WALTON : A deep song (ed. Yorke)
- A. DVORAK : Humoresque
- R. CLÉRISSE : Voce nobile (ed. A.Leduc)
- G. FAURÉ : Après un rêve (ed. IMC)

-Suites, Sonatas e Variacións

- B. MARCELLO : Sonata en sol M, íd en sol m (ed. IMC)
- A. O. ANDERSEN : Sonatina (ed. Carl Fischer)
- B. HUMMEL : Sonatina (ed. N. Simrock)

6.7. Curso: 3º GRAO PROFESIONAL

6.7.1. Obxectivos

- **Interpretar en público** con seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, dunha duración aproximada de 30 minutos. Amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a colocación correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tesiños.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.
- Desenvolver unha maior destreza técnica do **capotasto** que permita unha boa afinación e fluidez interpretativa.
- Afondar no desenvolvemento do **vibrato** en tódalas posición.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)
- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.

- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas i estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.7.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.
- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Localización e emprego de **harmónicos naturais e artificiais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.
- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Afianzamento dos **cambios de posición** ata a VII, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o tempo para o desprazamento e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.

- Emprego de **capotasto** a través do polgar, co fin de coñecer un rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.
- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.
- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas

indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva

- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.
- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.
- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.
- Realización de **escalas**, nunha ou dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.
- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .

- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.

6.7.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.7.4. Criterios de avaliación

- Preparación e **interpretación pública** como solista de obras de distintos estilos con acompañamento de piano, amosando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública co maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Demostrar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.
- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.
- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Mostrar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.
- Mostrar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.

- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Amosar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.
- Coñecer, localizar e executar correctamente **armónicos** naturais e artificiais, para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.
- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.
- Demostrar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Amosar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social.

6.7.5. Mínimos esixibles

- Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do programa. (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes).

- **1º trimestre**

-1 obra entre:

Marcello: sonata en mib M

Dragonetti : solo en re m

Vivaldi: sonata en fa M

Vivaldi: sonata en mi m

-2 estudos entre:

Bottesini: 4

Slama: 62

Bottesini: 7

Hrabé: n.1

-1 pasaxes orquestrais

J. S. Bach: Concierto de Brandemburgo Nº 2....J. S. Bach

-Escalas e arpexios: sibM

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **2º trimestre**

-1 obras entre:

Bach: gavota I-II

Lotter: the ragtime bass player

Squire: danse rustique

Hertl: kleiner walzer

Hindemith: 3 pezas

Walter: the elephant's gavote

Korshunov: melodía lírica

Haendel: andante

Breval: adagio

Schlemüller: perpetuum mobile

Korshunov: melodía lírica

-2 estudos entre:

Bottesini: 20

Simandl: 12

Lee: n.5

Hrabé: 7

-1 pasaxes orchestra:

L. v. Beethoven: Overtura Egmont

-Escalas e arpexios: siM

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **3º trimestre**

-1 obra entre:

Capuzzi: concerto en fa

Pitfield: sonatina

Viso: tema variado

-2 estudos entre:

Bottesini: 18

Simandl: 24

Hrabé: 11

White: 13

-1 pasaxe orquestral

J. Haydn: Sinfonía Nº 45

W. A. Mozart: Overtura de la Flauta Mágica

-Escalas e arpexios: do

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

Flesch: n.2

-Exercicios técnicos determinados polo/a profesor/a

6.7.6.Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.7.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

6.7.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.7.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio, un estudo, un pasaxe orquestral e dúas obras de entre os mínimos do curso, a elección da profesora.

6.7.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán os contidos do apartado mínimos esixibles do curso. De entre eses contidos o alumno interpretará unha escala de dúas oitavas e dous estudos a elección do profesor, unha sonata (dous movementos contrastantes), un concerto (1º mov.) e dúas pezas da súa elección.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.7.11. Recursos didácticos

Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- C. FLESCHE: Scale system (arr. Reinke - ed. Carl Fischer)
- SLAMA : 66 estudos (ed. IMC)
- F. SIMANDL : 30 estudos (ed. IMC)
- E. NANNY: Enseignement Complet de la contrebasse à 4 et 5 cordes (ed. Leduc)
- J. HRABÉ : 86 estudos, vol. I (ed. IMC)
- G. BOTTESINI : 24 estudos (ed. Stainer & Bell)
- S. LEE : 12 estudos, op.31 (ed. IMC)
- F. Massmann und G. Reike: Oschester probespiel, Kontrabass. Schott Music. Vol I e II.

Pezas

- J. S. BACH : Gavota I - II
- J. LOTTER : The ragtime bass player (ed. Recital Music)
- W. SQUIRE : Danza rústica
- M. VISO : Tema variado para cb. e piano (*Recursos musicais de autores galegos - Xunta de Galicia*)
- F. HERTL: Kleiner waltzer [Leichte Spielstucke für Kb. und Klavier vol. 2] (ed. VEB - Leipzig)

- H. SCHLEMULLER : Perpetuum mobile (ed. Muzika Moscú)
- P. HINDEMITH : Tres pezas (ed. Muzika Moscú)

Sonatas e concertos

- D. DRAGONETTI : Solo en re m (ed. Doblinger)
- A. CAPUZZI: Concerto en fa M.(ed. Doblinger)
- A. VIVALDI. Sonata en fa M (ed. G. Schirmer)
- A. VIVALDI. Sonata en mi m (ed. G. Schirmer)
- T. PITFIELD: Sonatina (ed. Yorke)

6.8. Curso: 4º GRAO PROFESIONAL

6.8.1. Obxectivos

- Interpretar **en público** con seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, dunha duración aproximada de 30 minutos. Amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a colocación correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tensións.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.
- Desenvolver unha maior destreza técnica do **capotasto** que permita unha boa afinación e fluidez interpretativa.

- Afondar no desenvolvemento do **vibrato** en tódalas posición.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)
- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.
- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas i estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.8.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.
- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar unha boa calidade sonora.

- Localización e emprego de **harmónicos naturais e artificiais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.
- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Afianzamento dos **cambios de posición** ata a VII, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o “timing” e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.
- Emprego de **capotasto** a través do polgar, co fin de coñecer un rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.

- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.
- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.
- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva.
- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.
- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.

- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.
- Realización de **escalas**, nunha ou dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.
- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .
- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais

6.8.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir

con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.8.4. Criterios de avaliación

- Preparación e interpretación pública como solista de obras de distintos estilos con acompañamento de piano, amosando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Amosar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.

- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.
- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Amosar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.
- Amosar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.
- Amosar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Amosar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.
- Coñecer, localizar e executar correctamente **harmónicos** naturais e artificiais, para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.

- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.
- Amosar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Amosar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

6.8.5. Mínimos esixibles

Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do programa. (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes).

- **1º trimestre**

-1 obra entre:

Corelli: sonata en do m

Pergolesi: sonata en fa

de Fesch: sonata en re m

-2 estudos entre:

Hrabé: 18

Bottesini: 2

Hrabé: 23

Storch: 12

-1 pasaxe orchestral

S. Bach: Concierto de Brandemburgo Nº 3

-Ejercicios técnicos determinados polo/a profesor/a

-Escalas e arpexios: rebM / do#m

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

Flesch: n.3

- **2º trimestre**

-1 obra entre:

Bach: arioso

Tchaikovsky: nocturno

Furtok: elegie

Hegner: cavatina

Gregora: scherzo

Blok: mussette

Furtok: concert piece

Eisengraber: variacións

-2 estudos entre:

Hrabé: 24

Hrabé: 48

Portela: posición de 4ª en capotasto - n.1 / n.2

Lee: n.9

- 1 pasaxe orquestral

L. V Beethoven: Sinfonía N° 9

-Escalas e arpexios re

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

- **3º trimestre**

-1 obra:

G.H. Haendel: Konzert G-Moll (ed. Universal edition)

-2 estudos entre:

Kayser: 1

Simandl: 22

Hrabé: 28

Simandl: 4

- 1 pasaxe orquestral

L. van Beethoven: Sinfonía nº 5

W. A. Mozart: Overtura Bodas de Fígaro

-Escalas e arpexios: mib

2 oitavas maior e menor melódica e harmónica

6.8.6. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.8.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

6.8.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.8.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexio, un estudo, un pasaxe orquestral e dúas obras de entre os mínimos do curso, a elección da profesora.

6.8.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán os contidos do apartado mínimos esixibles do curso. De entre eses contidos o alumno interpretará unha escala de dúas oitavas e dous estudos a elección do profesor, unha sonata (dous movementos contrastantes.), un concerto (1º mov.) e dúas pezas da súa elección.

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.8.11. Recursos didácticos

Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I y II (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- C. FLESCH: Scale system (arr. Reinke - ed. Carl Fischer)
- J. HRABÉ : 86 estudos, vol. I e II (ed. IMC)
- G. BOTTESINI : 24 estudos (ed. Stainer & Bell)
- LEE : 12 estudos, op.31 (ed. IMC)
- SIMANDL : 30 estudos (ed. IMC)
- SIMANDL : Método, vol. II (ed. Carl Fischer)
- KAYSER : 36 estudos (ed. IMC)

Pezas

- J. S. BACH : Arioso en sol M
- F. GREGORA : Scherzo en sib M
- BLOK : Mussette (ed. Moskow Muzika)
- P. I. TCHAIKOVSKY : Nocturno
- EISENGRABER : Variations on a Styrian Folk-song (ed. Carl Fischer)

Sonatas e concertos

- B. MARCELLO : Sonata en Mib M (ed. IMC)
- A. CORELLI : Sonata en do m (ed. IMC)
- G. B. PERGOLESI : Sonata en fa M (ed. UMMP)

- W. de FESCH : Sonata en re m (ed. O.Zimmermann)
- G.H. HAENDEL: Konzert G-Moll (ed.Universal edittion)
- F. Massmann und G. Reike: Oschester probespiel, Kontrabass. Schott Music. Vol I e II.

6.9. Curso: 5º GRAO PROFESIONAL

6.9.1. Obxectivos

- **Interpretar en público** con seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a colocación correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tensións.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.
- Desenvolver a destreza técnica do **capotasto** que permita unha boa afinación e fluidez interpretativa.
- Afondar no desenvolvemento do **vibrato** en tódalas posición.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)

- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.
- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas i estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.9.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.
- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Localización e emprego de **harmónicos naturais e artificiais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.

- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Afianzamento dos **cambios de posición** ata a VII posición, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o “timing” e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.
- Emprego de **capotasto** a través do polgar, co fin de coñecer un rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.
- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.

- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.
- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva.
- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.
- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.
- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo

implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.

- Realización de **escalas**, nunha ou dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.
- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .
- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais

6.9.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.9.4. Criterios de avaliación

- Preparación e **interpretación pública** como solista de obras de distintos estilos con acompañamento de piano, amosando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco, adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.
- Demostrar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.
- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.

- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Mostrar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.
- Mostrar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Mostrar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.
- Coñecer, localizar e executar correctamente **harmónicos** naturais e artificiais, para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.
- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.

- Demostrar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contraabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Demostrar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

6.9.5. Mínimos esixibles

- Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do programa. (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes)

- **1º trimestre:**

1 obra entre:

Abel: sonata cb. solo

Dragonetti: andante e rondó

Keyper: romance e rondó

-1 estudos entre:

Hrabé: 20

Hrabé: 26

Bottesini: la m

- 1 pasaxe orquestral entre:

W. A. Mozart: Sinfonía 40

F. Shubert: Sinfonía nº 8

-Escalas e arpexios: re M (dúas oitavas)

• **2º trimestre**

1 obra entre:

Bach: bourée I e II (suite nº 3 de cello)

Bach: aria da suite en re M

Lorenzitti: gavota

Hauta-Aho: miniature

Rachmaninov: vocalise

Misek: legende

Koussevitzky: chanson triste

-1 estudos entre:

Fiorillo: 8

Hrabé: 35

Bottesini: 24

Hrabé: 38

- 1 pasaxe orquestral entre:

B. Smetana: La novia vendida

L. van Beethoven: Sinfonía nº 3

J. Brahms: Sinfonía Nº 2

-Escalas e arpexios: mi M (tres oitavas)

• **3º trimestre:**

1 obra entre:

Larson: Concertino op 45

Cimador: concerto (I-II)

L.E. Larson: concertino Op. 45 nº 11 (ed. Carl Gehrman's Musikförlag)

Jacob: a little concerto (I-II)

J. Geissel: Concertststück nº4 (ed. Verlag und Eigentum von C.V.

Schimidt)

-1 estudo entre:

Hrabé: 41

Hrabé: 52

Simandl: n.3 dobres cordas

Kreutzer: 1

-1 pasaxe orquestral entre:

J. Brahms: Sinfonía Nº 2

-Escalas e arpexios: fa M (tres oitavas)

6.9.6.Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas de aula deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.9.7. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

6.9.8. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.9.9. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poda ser avaliado de forma continua terá dereito a un exame de toda a materia a finais do curso, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala e arpexios, un estudo, un pasaxe orquestral e dúas obras de entre os mínimos do curso, a elección da profesora.

6.9.10. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño e presentarán os contidos do apartado mínimos esixibles do curso. De entre eses contidos o alumno interpretará unha escala de tres oitavas e dous estudos, dous pasaxes orquestrais a elección do profesor, unha sonata (dous movementos contrastantes) e un concerto (1º movemento).

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 20%	Técnica 80%
---------------------------	--------------------

6.9.11. Recursos didácticos

Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I, II, III (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- C. FLESCH: Scale system (arr. Reinke - ed. Carl Fischer)
- J. HRABÉ : 86 estudos, vol. I e II (ed. IMC)
- G. BOTTESINI : 24 estudos (ed. Stainer & Bell)
- KREUTZER e FIORILLO : Estudos (ed. A.Leduc)
- SIMANDL : Método, vol. II (ed. Carl Fischer)
- F. Massmann und G. Reike: Oschester probespiel, Kontrabass. Schott Music. Vol I e II.

Pezas

- J. S. BACH : Bourrée I e II da sonata n. 3 para cello só
- J. S. BACH : Aria da suite en re M (ed. IMC)
- S. RACHMANINOV : Vocalise (ed. IMC)
- LORENZITTI : Gavota (ed. A. Leduc)
- A. MISEK : Legende (ed. Carl Fischer)
- C. WEISKE : Penetrante (*manuscrito - solicitar*)
- S. KOUSSEVITZKY : Chanson triste, op. 2 (ed. Rob. Forberg)
- T. HAUTA-AHO . Miniature (ed. Recital Music)

-Sonatas e concertos

- C. F. ABEL : Sonata para contrabaixo solo (ed. Ludwin Music)
- D. DRAGONETTI : Andante e Rondó (ed. Doblinger)
- D. DRAGONETTI : Minueto e allegro (ed. Doblinger)
- V. ZHDANOV : Fantasia (ed. Moskow Muzika)
- G. JACOB : A little concerto (ed. Yorke)
- M. VISO : Cantinela-rondó (*Recursos musicais de autores galegos - Xunta de Galicia*)
- G. B. CIMADOR : Concerto en sol M (ed. Yorke)
- L.E. LARSON : Concertino Op. 45, nº 11 (ed. Carl Gehrman's Musikförlag)
- J. GEISSEL: Concertststück nº 4 (ed. Verlag un d Eigentum von C. V. Schmidt)

6.10. Curso: 6º GRAO PROFESIONAL

6.10.1. Obxectivos

- **Interpretar en público** con seguridade obras do repertorio de diversos estilos de dificultade acorde co nivel, dunha duración aproximada de 30 minutos. Amosando capacidade comunicativa, memorística, técnica, rítmica e de afinación, ademais de aspectos estéticos e musicais.
- **Amosar** un control corporal que permita o manexo correcto do arco, a suxeición do contrabaixo e a colocación correcta de ambas mans, para facilitar unha interpretación sen tensións.
- Interpretar con seguridade **pasaxes orquestrais** de diferentes estilos.

- Desenvolver unha maior destreza técnica do **capotasto** que permita unha boa afinación e fluidez interpretativa.
- Afondar no desenvolvemento do **vibrato** en tódalas posicións.
- Acadar unha **boa calidade sonora** mediante o control dos distintos golpes de arco (legato, staccato, spiccato...)
- Adquirir técnicas ou **hábitos de estudo** correctos, que permitan optimizar o rendemento do traballo individual, para resolver cuestións técnicas e interpretativas e facilitar a compatibilidade dos estudos de réxime xeral cos do conservatorio.
- Desenvolver progresivamente os diferentes tipos de **memoria**: visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica e emotiva, que solucionan as dificultades durante a interpretación, acadando unha mellor musicalidade.
- Desenvolver a lectura a **primeira vista**, mediante a visualización dos aspectos musicais (compás, tempo, tonalidade, dinámicas ou pasaxes de dificultade técnica), para unha maior axilidade na lectura e no seu proceso de montaxe.
- Interpretar con **precisión rítmica** en conxunto, un repertorio que abarque diferentes épocas e estilos, para fomentar o respecto e o traballo cooperativo.

6.10.2. Contidos

- Desenvolvemento progresivo da **velocidade**, mediante a articulación da man esquerda en posición fixa e nos cambios de posición, así coma a coordinación co desprazamento do arco, para acadar maior velocidade na execución musical.

- Utilización de distintos **golpes de arco** á corda: detaché, staccato, legato e martelé, mediante diferentes ritmos co uso do metrónomo, controlando a coordinación entre os dous brazos e mans, para acadar una boa calidade sonora.
- Localización e emprego de **harmónicos naturais e artificiais** nas sete primeiras posición e na básica de capotasto, para realizar unha afinación máis precisa con referencias harmónicas.
- Adquisición progresivamente maior de destrezas **polifónicas**, mediante a escoita activa de notas pedal realizadas nunha corda ao aire ou a dúo co discente, para un mellor desenvolvemento auditivo.
- Afianzamento dos **cambios de posición** ata a VII, a través de portamento e glissando, mantendo unha correcta articulación dos dedos da man esquerda, para reducir o “timing” e mellorar a afinación posuíndo máis recursos interpretativos.
- Emprego de **capotasto** a través do polgar, co fin de coñecer un rexistro máis agudo do instrumento e afianzar a afinación nas primeiras posicións, para dispoñer de máis recursos técnicos a hora de interpretar repertorio que precise dese rexistro
- Maior desenvolvemento do **spiccato** como ferramenta indispensable no estudio da técnica do contrabaixo, a través de diferentes patróns rítmicos con distintas velocidades, para adquirir unha técnica de maior calidade interpretativa.
- Emprego de **vibrato** sobre notas tidas ou intervalos, atendendo ás diferentes convencións interpretativas de cada repertorio, mediante o desprazamento e transmisión do peso do brazo e o control da velocidade da oscilación, para engadir expresión á música.

- Realización dun **Cantábile** tomando conciencia do peso do brazo e a flexibilidade da man dereita, mediante unha correcta distribución do arco, para conseguir unha interpretación de maior calidade.
- Amosar **sensibilidade auditiva** para afinar axeitadamente en todas as posición e diferenciar as posibilidades timbricas do instrumento, así como a capacidade de empaste na afinación.
- Interpretar con **solvencia técnica** as obras e estudos traballados amosando entendemento na relación teoría-técnica-expresividade.
- Realización dun **fraseo** adecuado aos diferentes **estilos**, analizando os elementos utilizados por cada compositor (rítmicos, melódicos, dinámicos, texturais e de articulación), para conseguir unha interpretación máis expresiva.
- Aplicación e valoración da importancia da percepción **dinámica**, así como o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes, realizando con precisión as diversas indicacións que a ela se refire, para o desenvolvemento e apreciación da capacidade auditiva
- Utilización e Interese polos diferentes tipos de **memoria** (visual, táctil, auditiva, analítica, rítmica i emotiva) a través da análise, a escoita activa, e da improvisación, favorecendo unha comprensión global da obra e da comunicación interpretativa, para proporcionar un maior grao de liberdade e seguridade durante a súa interpretación.
- Desenvolvemento progresivo da **lectura a vista** a través do análise, articulación, fraseo, rexistro, afinación, medida, velocidade, capacidade auditiva, e os coñecementos xerais da linguaxe musical, para acadar maior solvencia na interpretación.

- Interpretación pública de **obras de diferentes estilos**, fomentando o análise con una adquisición dunha autonomía cada vez maior na aplicación das distintas convencións estilísticas.
- Adquisición dunha **posición e control corporal** que favoreza o manexo do contrabaixo e do arco, mediante o coñecemento fisiolóxico das partes do corpo implicadas nos movementos, axudando a relaxación muscular, para evitar tensións innecesarias e favorecer interpretacións de calidade.
- Realización de **escalas**, nunha ou dúas oitavas, mediante diferentes patróns rítmicos e arcadas, como técnica previa de quecemento á interpretación do repertorio.
- Realización de **audicións comparadas**, a través das versións de grandes intérpretes, como medio de desenvolvemento da escoita activa, para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións .
- Práctica de **conxunto** en distintas agrupacións instrumentais ou vocais, a través da apreciación dos diferentes roles que o contrabaixista pode desenrolar, para favorecer a súa autonomía, socialización e cooperación.
- Establecemento e interiorización de **hábitos de estudo** eficaces e saudables a través de técnicas de auto-observación, relaxación, estiramientos, conciencia corporal e actitude positiva, para adquirir un estudio mais efectivo.
- Desenvolvemento da **solidez rítmica** na Interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais.
- Amosar **calidade e flexibilidade sonora** na interpretación de obras, escalas, estudos e pasaxes orquestrais

6.10.3. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. Será necesario cumprir con todos os criterios de avaliación do curso dun xeito aceptable para poder pasar ao curso seguinte.

A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa actitude fronte ao instrumento.

Nas primeiras clases do curso farase unha avaliación inicial que recollerá os principais aspectos técnicos e musicais, así como a evolución no verán no caso dos alumnos que xa estiveran no pasado curso co mesmo profesor. Esta avaliación quedará rexistrada no caderno do profesor.

6.10.4. Criterios de avaliación

- Preparación e interpretación pública dun programa de 30 minutos de duración mínima, composto por obras de distintos estilos, que será presentado nun recital de fin de grao.
- Aplicar diferentes tipos de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución de repertorio, para o seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Executar diferentes tipos de **golpes de arco**: detaché, staccato, legato, spiccato e martelé, controlando o punto de contacto, a velocidade e a presión do arco,

adecuándose a os distintos estilos do repertorio, co fin de acadar unha maior calidade sonora.

- Demostrar unha correcta execución nos **cambios de posición** en todo o rexistro do instrumento, para afinar con maior precisión obtendo mais recursos técnicos e interpretativos.
- Executar obras en **diferentes estilos** atendendo as diferentes épocas, para acadar un maior coñecemento das diversas convencións interpretativas e obter unha maior autonomía interpretativa.
- Aplicar diferentes técnicas de **memoria**, como ferramenta necesaria na execución do repertorio, para a seu afianzamento nunha interpretación pública con maior liberdade.
- Mostrar un control progresivo e fluído na práctica na **lectura a primeira vista**.
- Mostrar progresivamente maior **velocidade** na interpretación, utilizando a anticipación dos dedos da man esquerda e do arco e a coordinación dos brazos, ca finalidade de acadar maior destreza técnica.
- Mostrar un **cantabile** expresivo partindo dunha boa conciencia corporal e a correcta utilización do fraseo, acadando unha interpretación artística de boa calidade.
- Amosar **hábitos de estudo** efectivos para afrontar todo tipo de repertorio.
- Mostrar progresivamente un mellor control do **vibrato**, sen interromper o son, con diferentes dicitacións e en todo o rexistro do instrumento, para acadar unha expresión musical de maior calidade.
- Aplicar e interpretar as **dinámicas** explícitas e implícitas dentro da partitura, atendendo a convencionalismos estéticos e a acústica do lugar onde se vai a

interpretar, para un maior desenvolvemento auditivo e obter unha interpretación máis expresiva.

- Coñecer, localizar e executar correctamente **harmónicos** naturais e artificiais, para realizar unha afinación mais precisa e como recurso técnico dentro da obra a interpretar.
- Executar con fluidez **destrezas polifónicas**, fomentando a escoita activa, para obter un mellor control harmónico e unha afinación mais precisa.
- Demostrar con seguridade unha **correcta posición** e control corporal respecto do contrabaixo e do arco, para evitar tensións e favorecer a calidade da interpretación.
- Demostrar progresivamente control da **afinación** a través da sensibilidade auditiva para acadar un perfeccionamento auditivo da calidade sonora.
- Interpretar música en **conxunto**, demostrando capacidade de convivencia, respecto e flexibilidade persoal en beneficio do grupo para mellorar na súa interacción social

6.10.5. Mínimos esixibles

- Interpretar en público, con acompañamento de piano, as obras do programa de acceso a grao superior (No caso das sonatas e concertos esixíranse dous movementos contrastantes).

- **1º trimestre**

- 1 obra

- 2 estudos entre:

Kreutzer: 3

Hrabé: 66

Kayser: n. 24

Simandl: n.1

-1 pasaxe orquestral:

Pulcinella- I. Stravinsky

-Escalas e arpexios: Sol M (tres oitavas) (L. STREICHER: tonleiter und
akkordstudien: ed. Doblinger

- **2º trimestre**

-1 obra

-2 estudos entre:

Hrabé: 74

Simandl: concert-etude n.1

Hrabé: 80

Billé: 16

-1 pasaxe orquestral:

G. Verdi: Otelo

G. Verdi: Rigoletto

-Escalas e arpexios: La M (tres oitavas)

- **3º trimestre**

- **Ter participado nalgunha das audiciones programadas polo departamento.**

- **Debido á importancia que ten para a formación como instrumentista, no último trimestre o alumnado deberá ter preparado un programa con acompañamento de piano, de 30 minutos de duración para sua posterior audición/recital de Fin de Grao Profesional**

- . - 1 obra

-2 estudos entre:

Lee: 11

Simandl: bariolage 3

Simandl: dobres cordas n. 4

Simandl: dobres cordas n. 5

-1 pasaxe orquestral entre:

G. Mahler: Sinfonía nº1

J. Haydn: Sinfonías 6,7 y 8

-Escalas e arpexios: Re M (tres oitavas)

6.10.6. Lista de obras de acceso a grao superior - listado orientativo

(Un programa de 30' aproximadamente, con obras de diversos estilos)

Barroco

- Eccles: sonata la bm
- Bach: sonata para viola de gamba n.2
- A. Corelli: sonata en C minor

Clasicismo

- Dragonetti: concerto
- Dittersdorf concerto
- Dragonetti: andante und rondó

Romanticismo

- Bottesini: elexía
- Bottesini: introducción e gavota
- Koussevitzky: vals miniatura
- Misek: sonata en la M
- Rachmaninov: Vocalise

Séculos XX e XXI

- Berio: psy
- Salles: J. Katrama
- Hardouineau: esquisse n.1

Pasaxes orquestrais

- I. Stravinsky: Suite Pulcinella (solo)
- A. Mozart: Sinf. N° 40
- L. van Beethoven: Sinf. N° 9 (Recitativo)
- G. Verdi: Otello (solo)
- J. Haydn: Sinf. 6, 7 e 8
- J. Brahms: Sinf. 2

6.10.7. Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

6.10.8. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións no **primeiro e segundo trimestre** teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
----------------------	-------------------	--------------

Á súa vez, os apartados de proba de aula e audición ponderarase do seguinte xeito:

Traballo semanal 50%	Proba de aula 25%	Audición 25%
Estudo 40%	Interpretación 5%	Interpretación 5%
Actitude 10%	Técnica 20 %	Técnica 20%

A **avaliación final**, no terceiro trimestre, realizarase tendo en conta as seguintes

porcentaxes:

Traballo semanal 50%	Audición/Recital 50%
----------------------	----------------------

No caso de que o alumnado, só por motivos debidamente xustificadas, non puidera realizar algún dos apartados anteriores, dito apartado quedará excluído da ponderación e a porcentaxe do resto de apartados repartirase proporcionalmente.

6.10.9. Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Neste curso non se contempla a ampliación de matrícula.

6.10.10. Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia e tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

O alumnado que non poida ser avaliado de forma continua terá dereito a un **exame de toda a materia a finais do curso**, en data que lle será previamente comunicada. Dito exame consistirá na interpretación dunha escala(en 3 octavas) e arpejos, os estudos e os pasaxes orquestrais referidos nos mínimos esixibles, e tres das obras de entre os mínimos do curso, de diferentes estilos.

6.10.11. Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na terceira avaliación poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño, que constará de dúas partes:

-Proba na aula coas escalas e estudos do apartado mínimos esixibles do curso. De entre eses contidos o alumno interpretará unha escala e dous estudos a elección da profesora. Así mesmo, interpretará un programa de trinta minutos aproximadamente con obras de distintos estilos do nivel correspondente (ver listado orientativo),

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula 50%	Audición/Recital 50%
--------------------------	-----------------------------

6.10.12. Recursos didácticos

-Técnica

- L. STREICHER : Mein musizieren auf dem Kontrabass, vol.I, II, III, e IV (ed. Doblinger)
- L. STREICHER: tonleiter und akkordstudien: (ed. Doblinger)
- C. FLESCH: Scale system (arr. Reike - ed. Carl Fischer)
- F. SIMANDL : Método, vol. II (ed. Carl Fisher / IMC)
- KREUTZER - FIORILLO : Estudios (ed. A.Leduc)
- HRABÉ : 86 estudos, vol. II (ed. IMC)

- KAYSER : 36 estudos (ed. IMC)
- VARIOS : Pasaxes orquestrais, vols. I-VII (ed. IMC)
- VARIOS : Test pieces for orchestral auditions (ed. Schott)
- F. Massmann und G. Reike: Oschester probespiel, Kontrabass. Schott Music. Vol I e II.

-Repertorio

- H. ECCLES : Sonata en la m (ed. VEB Leipzig)
- G. F. HAENDEL : Sonata en la m (ed. IMC)
- J. S. BACH: Sonata para viola de gamba en re M (ed. IMC)
- A. MISEK : Sonata en la M (ed. U.E. / Liben)
- G. BOTTESINI : Elexía (ed. Doblinger)
- G. BOTTESINI : Introducción e gavota (ed. Doblinger)
- S. KOUSSEVITZKY : Vals miniatura (ed. IMC)
- D. DRAGONETTI : Concerto en la M (ed. Doblinger)
- K.D. von DITTERSDORF: Concerto en mi M (ed. Schott - cad. Gruber ou Sperger)
- L. BERIO : Psy (ed. Universal Edition)
- B. SALLES : Jorma Katrama (de "Portraits for friends" vol. II - n.14, ed. Recital Music)
- P. HARDOUINEAU : Esquisse n.1 (de "Trois esquisses", ed. Editions Combre)

7. **Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica**

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma permanente o grao de cumprimento da programación así os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos propostos, como as características individuais de cada un dos alumnos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado ao instrumento, condicións, talento e capacidades.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución. Así mesmo tentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos.

8. **Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento**

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, valorando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc. Todo iso, tendo en conta a idiosincrasia propia do instrumento, así como a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interese no estudo do instrumento, etc.

Se comentan regularmente as audicións realizadas polos alumnos, os resultados globais de cada avaliación e calquera cuestión que os membros do departamento

consideren oportuna. Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna e para levar a cabo os obxectivos expostos na programación, teranse en conta e de forma moi destacada os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado, mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores.

9. ANEXOS

9.1. Probas de acceso 1º de grao profesional

Disposicións xerais para as probas de acceso

- Admitirase obras de características similares as expostas na programación.
- Non se admitirán fotocopias, salvo no caso de edicións descatalogadas ou de dominio público.

9.2. Contidos

Tres obras de diferentes estilos dunha dificultade axeitada ó nivel (ver lista orientativa no taboleiro de anuncios do centro). Unha das obras será interpretada de memoria.

9.3. Criterios de avaliación

- o Amosar un nivel instrumental e musical que se corresponda cos obxectivos e contidos do curso inmediatamente anterior ó que se presenta.
- o Adoptar unha posición corporal axeitada con respecto ao instrumento.
- o Utilizar a técnica instrumental de un modo axeitado, mostrando un grao de control motriz natural.
- o Conseguir unha calidade e proxección do son acorde co nivel do curso ao que se accede.
- o Conseguir un control rítmico y de afinación axeitado.

- o Utilizar un manexo e distribución do arco axeitado.
- o Interpretar de memoria polo menos unha das obras da proba.
- o Permanecer concentrado no desempeño da actividade durante a interpretación na proba de instrumento.
- o Acadar un axeitado nivel de comprensión musical e demostrar unha intencionalidade expresiva durante a interpretación.
- o Ter conciencia das características estilísticas na interpretación do repertorio presentado na proba.

9.4. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 50%	Técnica 50%
---------------------------	--------------------

9.5. Probas de acceso a outros cursos

9.5.1.-Probas de acceso a 2º, 3º e 4º de grao elemental

Disposicións xerais para as probas de acceso

- Admitirase obras de características similares as expostas na programación do centro, do curso que se pretende acceder.

- Non se admitirán fotocopias, salvo no caso de edicións descatalogadas ou de dominio público.

9.5.2. Contidos 2º elemental

Dúas pezas en primeira ou media posición. Poden ou non levar ligaduras ata dúas notas (ver lista orientativa no taboleiro de anuncios do centro).

9.5.3. Contidos 3º elemental

Dúas pezas ou estudos con cambios de posición, ata a terceira posición. Ligaduras ata tres notas (ver lista orientativa no taboleiro de anuncios do centro).

9.5.4. Contidos 4º elemental

Dúas pezas ata a 4º ou 5º posicións. Ligaduras ata catro notas (ver lista orientativa no taboleiro de anuncios do centro). Una escala con cambios de posición e diferentes distribución de arco en notas ligadas e soltas.

9.5.5. Criterios de avaliación

- o Amosar un nivel instrumental e musical que se corresponda cos obxectivos e contidos do curso inmediatamente anterior ó que se presenta.
- o Adoptar unha posición corporal axeitada con respecto ao instrumento.
- o Utilizar a técnica instrumental axeitada de arco e de man esquerda, mostrando un grao de control motriz natural.

- o Conseguir unha calidade e proxección do son acorde co nivel do curso ao que se accede.
- o Conseguir control do ritmo e da afinación.
- o Interpretar de memoria polo menos unha das obras da proba.
- o Permanecer concentrado no desempeño da actividade durante a interpretación na proba de instrumento, demostrando seguridade e control da situación.
- o Acadar un axeitado nivel de comprensión musical e demostrar unha intencionalidade expresiva durante a interpretación.

9.5.6. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 50%	Técnica 50%
---------------------------	--------------------

9.5.7.- Probas de acceso a 2º, 3º, 4º, 5º e 6º de grao profesional

Disposicións xerais para as probas de acceso

- Admitirase calquera obra de características similares as expostas na programación do curso.
- Non se admitirán fotocopias, salvo no caso de edicións descatalogadas ou de dominio público.

9.5.8. Contidos

Tres obras de diferentes estilos dunha dificultade axeitada ó nivel (ver lista orientativa no taboleiro de anuncios do centro). Al menos unha das obras presentadas será interpretada de memoria.

9.5.9. Criterios de avaliación

- o Amosar un nivel instrumental e musical que se corresponda cos obxectivos e contidos do curso inmediatamente anterior ó que se presenta.
- o Adoptar unha posición corporal axeitada con respecto ao instrumento.
- o Utilizar una técnica axeitada, mostrando un grao de control motriz natural.
- o Conseguir un dominio do ritmo e da afinación.
- o Conseguir unha calidade e proxección do son acorde co nivel do curso ao que se accede.
- o Interpretar de memoria polo menos unha das obras da proba.
- o Permanecer concentrado no desempeño da actividade durante a interpretación na proba de instrumento, demostrando seguridade e control da situación.
- o Acadar un axeitado nivel de comprensión musical e demostrar unha intencionalidade expresiva durante a interpretación.
- o Ter conciencia das características estilísticas na interpretación do repertorio presentado na proba.

9.5.10. Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Interpretación 50%	Técnica 50%
---------------------------	--------------------

9.5.11. Criterios para a obtención dos premios fin de grao

- O aspirante deberá demostrar un nivel técnico, estilístico e musical de suficiencia e unha execución brillante con respecto a calidade que presupón a cualificación que da acceso a esta proba.
- Valorarase a posta en escena.
- Valorarase a interpretación de memoria.

Obras obrigadas

Interpretaranse dúas obras da lista seguinte, unha de cada un dos dous grupos propostos. É obrigada o acompañamento de piano nas obras que así o precisen.

A) G. BOTTESINI: Introducción e gavota (ed. Deutscher Verlag für Musik)

B) S. KOUSSEVITZKY : Valse miniatura (ed. IMC)

C) K.D. von DITTERSDORF: Concerto en Mi Maior (ed. Schott – cadencia de Gruber ou Sperger)

9.6. Adaptación da programación á situación de emerxencia sanitaria

Debido á situación excepcional de emerxencia sanitaria motivada pola pandemia da COVID19, e mentres dure a mesma, a programación vai ter os seguintes cambios, xunto con algunhas normas e suxestións de carácter xeral:

9.7. Medidas de carácter sanitario

Ademais das establecidas con carácter xeral polo centro (lavado de mans, distancia interpersonal...), deberá observarse o seguinte:

- O alumnado traerá o seu propio arco e demais accesorios (resina, afinador, lápis, libros...).
- É aconsellable traer o instrumento a clase. No caso de utilizar os instrumentos do centro, débense desinfectar antes e despois do seu uso, devolvéndoo ao seu sitio.

9.8. Avaliación inicial

Tal e como figura na programación ordinaria, a principio de curso farase unha avaliación inicial que é imprescindible para coñecer o punto de partida do alumnado. Este curso adquire unha maior importancia se cabe dados os problemas derivados do confinamento no curso anterior, e revisaranse individualmente as medidas a adoptar ante as posibles carencias atopadas.

9.9. Incorporación dos contidos imprescindibles non traballados no curso anterior

Á vista dos rexistros do curso anterior do alumnado e tendo en conta a avaliación inicial determinaranse os contidos mínimos imprescindibles non traballados, que se incorporarán aos contidos do curso de forma secuencial e repartidos nos tres trimestres. Para este fin pode reducirse o número de obras ou estudos nos contidos mínimos obrigatorios do curso, a xuízo do/a profesor/a.

9.10. Ensino semipresencial e non presencial.

Se por circunstancias persoais do alumnado ou da situación sanitaria xeral fose imposible a asistencia a clase, pasarase ás modalidades lectivas semipresencial ou non presencial.

- Ensino semipresencial: alternaranse períodos lectivos presenciais e non presenciais, coa frecuencia que se estime no momento, no caso de que así o decida o centro.
- Ensino non presencial: o ensino farase telemáticamente, utilizando a aplicación para videoconferencias CiscoWebex para as clases e a Aula Virtual para comentarios, materiais didácticos e avaliacións. Estas últimas consistirán na entrega por parte do alumnado do material correspondente ó trimestre gravado en vídeo, con posterior análise e comentarios por parte do/a profesor/a. Os criterios de avaliación e cualificación serán os mesmos que para o ensino presencial.

9.11. Revisión dos obxectivos e contidos como consecuencia da adaptación das programacións

Tras a experiencia do confinamento do curso anterior, na nosa opinión os principais problemas do ensino telemático son que non permite a corrección postural do alumnado, non permite apreciar correctamente a calidade do son (por moi boa que sexa a conexión a internet, que moitas veces non o é) e non permite traballar os aspectos da interpretación en público e en conxunto.

Como ningunha destas cosas ten solución a curto prazo, a realidade obriga a ter que rebaixar as expectativas dos obxectivos nestes aspectos, que deberán ser reforzados en canto sexa posible nas clases presenciais.

En canto aos contidos mínimos, o número trimestral de obras ou estudos pode reducirse polas circunstancias persoais do alumnado.

9.12. Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e alumnado con dificultades derivadas da fenda dixital

O alumnado con necesidades específicas de apoio educativo será obxecto dunha adaptación curricular, que poderá revisar aspectos como adaptacións do material didáctico, variacións de metodoloxía, flexibilizar o ritmo de aprendizaxe e a introdución de novos contidos, etc.

A fenda dixital é moi evidente no caso da música. Conexións interrompidas, ínfima calidade de son, distorsións, aceleracións e interrupcións da música...

Se o problema é o ordenador, pódese solicitar un ao centro no caso de confinamento; pero o problema normalmente é da calidade da conexión. A solución é técnica e está fora do ámbito desta programación.

9.13. **Procedementos de avaliación**

En tanto dure a situación de emerxencia sanitaria non se van facer audicións públicas.

-No caso de ensino presencial a avaliación non sufrirá modificacións e as audicións trimestrais poderán ser realizadas na aula, sen público.

-No caso de ensino non presencial, as probas de aula comprenderán as escalas, estudos e obras, e serán substituídas por gravacións en vídeo a través da aula virtual.

Teranse en conta as seguintes porcentaxes para o cálculo das cualificacións.

Proba de aula: 50%	Traballo semanal: 50%
--------------------	-----------------------